

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
МЕРЕЖІ ОСВІТНІХ УСТАНОВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Центру

_____ В.М. Михайлов

« 23 » серпня 2017 року

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ**

Категорії короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту для:

- начальників (заступників начальників) навчально-методичних центрів;
- завідувачів (заступників завідувачів), викладачів обласних та міст курсів удосконалення керівних кадрів;
- завідувачів (заступників завідувачів) міських курсів, завідувачів навчально-консультаційних пунктів, начальників циклів практичної підготовки, майстрів виробничого навчання;
- завідувачів обласних методичних кабінетів, методистів;
- завідувачів кабінетів навчальних (інформаційних технологій);
- завідувачів лабораторій (наочних засобів навчання)

2017 рік

Методичні рекомендації

щодо виконання випускної роботи слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту педагогічних працівників навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту розроблені відповідно до

Навчальної програми короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту педагогічних працівників навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту, затвердженої наказом ІДУЦЗ від 31.03.2016 № 50

Розробники:

В.М. Михайлов - кандидат наук з державного управління, начальник науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту

С.С. Павлов - заступник начальника центру - начальник відділу методичного керівництва та організації навчання науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту, підполковник служби цивільного захисту

І.О. Васильєв - кандидат юридичних наук, заступник начальника відділу методичного керівництва та організації навчання науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту,

Методичні рекомендації обговорено та схвалено на засіданні науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту

Протокол № 18 від «23» серпня 2017 р.

Методичні рекомендації містять загальні положення про випускну роботу, як одну із форм самостійної навчальної діяльності слухачів з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту та представляють науково-методичні поради щодо виконання і захисту випускної роботи, а також вимоги до її структури, форми і змісту

I. Загальні положення

Випускна робота - це вид методичної діяльності педагогічного працівника, яка відображає певний рівень його професійної компетенції та є однією з форм самостійної навчальної діяльності слухачів з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту.

Підготовка й захист випускної роботи є заключним етапом навчання на курсах короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту педагогічних працівників навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту.

Тема роботи обирається слухачем самостійно, виходячи з його фахових інтересів, проблематики курсу, що вивчається, та відповідно до орієнтовної тематики випускних робіт, наведеної у додатках 2-7.

У роботі повинні бути збалансовано представлені теоретичні засади проблеми, що вивчається, шляхи практичної реалізації накреслених рішень та можливі результати їхнього практичного здійснення. При висвітленні проблеми необхідно викладати матеріал логічно, послідовно, без граматичних та стилістичних помилок; чітко формулювати думки.

II. Вимоги до структури випускної роботи

Випускна робота повинна включати:

титульний аркуш; (після слів «слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту» вказується відповідна категорія);

зміст;

вступ;

основну частину, що може складатися з декількох розділів (підрозділів);

висновки та пропозиції;

список використаних джерел.

III. Загальні вимоги до оформлення випускної роботи

Титульний аркуш оформлюється за формою, наведеною у додатку 1.

Орієнтовна тематика випускних робіт для кожної категорії слухачів наведена у додатках 2-7.

Зміст має містити найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів, висновків, списку використаної літератури та додатків (у разі необхідності). Найменування у змісті повинні точно повторювати назви розділів та підрозділів у тексті роботи.

Вступ розкриває сутність теми, стан наукового вивчення та практичного вирішення обраної проблеми, її практичне значення, підстави й вихідні дані для розкриття теми. У вступі обґрунтовується актуальність теми, мета й завдання випускної роботи. Обов'язковим елементом вступу є визначення об'єкта та предмета дослідження. Об'єкт - це загальний суспільно вагомий процес або явище, що утворює проблемну ситуацію, а предмет - конкретна проблема, що логічно входить до структури визначеного об'єкта.

Основна частина роботи може складатися з розділів та підрозділів. Кожний розділ починається з нової сторінки. Зміст розділів основної частини має точно відповідати темі і цілком розкривати її. Стиль подання матеріалу основної частини характеризує вміння слухача стисло, логічно та аргументовано викладати матеріал відповідно до встановлених вимог.

У заключній частині та висновках підсумовуються одержані результати, дається узагальнена оцінка виконаної роботи та наводяться практичні рекомендації щодо удосконалення діяльності у сфері цивільного захисту з визначеної слухачем теми (предмета дослідження).

Після заключної частини наводиться список використаних джерел.

У разі необхідності надаються додатки, що вміщують допоміжні нормативні, інформаційні та аналітичні матеріали, необхідні для повного розкриття основної частини підсумкової роботи. До додатків можуть бути включені матеріали, що є копією нормативних актів, службових документів, інструкцій, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми, діаграми тощо. Бажано включати у додаток словник (госарій) термінів, що увійшли в основну частину, для пояснення ключових понять.

Перелік використаних джерел, на які є посилання в основній частині, наводять у кінці роботи. У відповідних місцях тексту мають бути посилання на джерела наведеної інформації, які подаються у квадратних дужках із вказівкою на номер джерела та сторінку (якщо наводиться точна цитата або фактичні дані), наприклад, [30, с. 102].

Бібліографічні дані, скорочення слів і словосполучень, підписи під рисунками, заголовки таблиць та інше оформлюються відповідно до чинних стандартів (ДСТУ 3008-95).

IV. Технічні вимоги до оформлення випускної роботи

Обсяг підсумкової роботи - не менше 20 сторінок друкованого тексту. Додатки не входять до вказаного обсягу.

Випускна робота виконується на комп'ютерному обладнанні за допомогою текстового редактора LibreOffice (Microsoft Word) з одного боку аркушів білого паперу формату А4 (210×297 мм) державною мовою. Орієнтація сторінок – книжкова. Рекомендується використання шрифту Times New Roman 14 з полуторним міжрядковим інтервалом (біля 30 строк на сторінку).

Робота може містити наочний матеріал (рисунки, схеми, графіки, таблиці, діаграми, гістограми тощо), який бажано оформлювати за допомогою вбудованих редакторів рисунків та діаграм LibreOffice (Microsoft Word). Формули набираються у тексті за допомогою редактора LibreOffice (Microsoft Equation 3.0 або Math Type 4.0).

Текст випускної роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: лівий – 30 мм., верхній — 20 мм., нижній – 20 мм., правий – 10 мм. Абзац – 1,25 мм. Шрифт друку повинен бути чітким з однаковою щільністю тексту, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Сторінки нумеруються арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи.

Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Титульний аркуш включається до загальної нумерації сторінок роботи. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Скорочення слів і словосполучень повинні відповідати чинним стандартам.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів роботи слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами (крім першої великої), не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом повинна дорівнювати двом інтервалам. Відстань між рядками заголовку, а також між двома заголовками залишається такою, як у тексті.

Розділи, підрозділи слід нумерувати арабськими цифрами. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять.

Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми) необхідно розміщувати після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті. Ілюстрації нумерують арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, після чого вказується назва ілюстрації, наприклад, "Рис. 3.1. Схема розміщення." Таблиці також нумерують арабськими цифрами в межах розділу. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують і друкують симетрично до тексту. Назву і слово "Таблиця" починають з великої літери. Слово "Таблиця" вказують один раз у правому верхньому куті над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: "Продовження таблиці ..." із зазначенням її номера. При переносі частини таблиці на інший аркуш головку таблиці допускається заміняти відповідно номерами граф, нумеруючи їх арабськими цифрами.

У додаток вміщують матеріал, який є необхідним для повноти висвітлення результатів дослідження, але включення його до основної частини може заважати сприйняттю змісту роботи або занадто збільшувати її обсяг. Позначення додатків здійснюється арабськими цифрами.

Зразок оформлення титульного аркуша дипломної роботи

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
МЕРЕЖІ ОСВІТНІХ УСТАНОВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**ВИПУСКНА РОБОТА**

на тему:

(назва теми)

слухача групи № _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис слухача)

Керівник роботи: _____
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)До захисту: _____
(допущено / не допущено)

(підпис керівника роботи)

ОРИЄНТОВНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ

**Для слухачів категорії: «Начальники (заступники начальників)
навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту»**

1	Організація управлінням навчально-методичними центрами цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
2	Територіальні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту
3	Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту
4	Організація навчального процесу в навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту
5	Організація роботи педагогічного складу навчально-методичних установ цивільного захисту
6	Організація та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання
7	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання
8	Взаємодія навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності області з підрозділами з питань цивільного захисту обласної, районних державних адміністрацій та міських рад
9	Науково-методичне забезпечення навчального процесу з функціонального навчання у сфері цивільного захисту
10	Організація роботи мобільного навчального консультативного пункту з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях
11	Організаційно-методична роботи територіальних курсів цивільного захисту з навчальними закладами і методичними установами функціональної освітньої підсистеми
12	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту
13	Розвиток професійної майстерності педагогічного складу та впровадження передового і міжнародного досвіду
14	Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі з підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту
15	Проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому, об'єктовому рівні
16	Планування та реалізація інженерно-технічних заходів цивільного захисту

17	Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями
18	Організація та реалізація заходів медичного, біологічного та психологічного захисту, санітарного та епідемічного забезпечення населення
19	Організація та реалізація заходів щодо забезпечення пожежної безпеки місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.
20	Ідентифікація факторів ризику, оцінка ризику, управління ризиками надзвичайних ситуацій
21	Реагування на надзвичайні ситуації місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
22	Порядок створення та використання регіональних і місцевих матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
23	Компетентність керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту
24	Організація діяльності наглядових органів сфери цивільного захисту
25	Об'єктові плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (ПЛАС)

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ

Для слухачів категорії: «Завідувачі (заступники завідувачів), викладачі обласних та міст курсів удосконалення керівних кадрів навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту»

1	Організація управлінням обласними та міськими курсами удосконалення керівних кадрів навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
2	Територіальні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту
3	Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту
4	Організація та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання
5	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання
6	Взаємодія навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності області з підрозділами з питань цивільного захисту обласної, районних державних адміністрацій та міських рад
7	Науково-методичне забезпечення навчального процесу з функціонального навчання у сфері цивільного захисту
8	Організація роботи мобільного навчального консультативного пункту з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях
9	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту
10	Розвиток професійної майстерності педагогічного складу та впровадження передового і міжнародного досвіду
11	Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі з підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту
12	Проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому, об'єктовому рівні
13	Планування та реалізація інженерно-технічних заходів цивільного захисту
14	Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями
15	Організація та реалізація заходів медичного, біологічного та психологічного захисту, санітарного та епідемічного забезпечення населення

16	Організація та реалізація заходів щодо забезпечення пожежної безпеки місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.
17	Ідентифікація факторів ризику, оцінка ризику, управління ризиками надзвичайних ситуацій
18	Реагування на надзвичайні ситуації місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
19	Порядок створення та використання регіональних і місцевих матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
20	Утворення регіональної, місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.
21	Компетентність керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту
22	Організація діяльності наглядових органів сфери цивільного захисту
23	Об'єктові плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (ПЛАС)

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ

Для слухачів категорії: «Завідувачі (заступники завідувачів) міських курсів, завідувачі навчально-консультаційних пунктів, начальники циклів практичної підготовки, майстри виробничого навчання навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту»

1	Організація управління міськими курсами, навчально-консультаційними пунктами навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
2	Територіальні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту
3	Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту
4	Організація роботи педагогічного складу в установах цивільного захисту
5	Організація та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання
6	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання
7	Науково-методичне забезпечення навчального процесу з функціонального навчання у сфері цивільного захисту
8	Організація роботи мобільного навчального консультаційного пункту з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях
9	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту
10	Розвиток професійної майстерності педагогічного складу та впровадження передового і міжнародного досвіду
11	Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі з підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту
12	Проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому, об'єктовому рівні
13	Планування та реалізація інженерно-технічних заходів цивільного захисту
14	Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями
15	Організація та реалізація заходів медичного, біологічного та психологічного захисту, санітарного та епідемічного забезпечення населення

16	Організація та реалізація заходів щодо забезпечення пожежної безпеки місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.
17	Ідентифікація факторів ризику, оцінка ризику, управління ризиками надзвичайних ситуацій
18	Реагування на надзвичайні ситуації місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
19	Порядок створення та використання регіональних і місцевих матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
20	Утворення регіональної, місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.
21	Компетентність керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту
22	Організація діяльності наглядових органів сфери цивільного захисту
23	Об'єктові плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (ПЛАС)

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ

Для слухачів категорії: «Завідувачі обласних методичних кабінетів, методисти навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту»

1	Територіальні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту
2	Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту
3	Організація навчального процесу обласних методичних кабінетів та організація роботи методистів навчання навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту
4	Організація та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання
5	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання
6	Науково-методичне забезпечення навчального процесу з функціонального навчання у сфері цивільного захисту
7	Організація роботи мобільного навчального консультативного пункту з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях
8	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту
9	Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі з підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту
10	Проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому, об'єктовому рівні
11	Планування та реалізація інженерно-технічних заходів цивільного захисту
12	Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями
13	Організація та реалізація заходів медичного, біологічного та психологічного захисту, санітарного та епідемічного забезпечення населення
14	Організація та реалізація заходів щодо забезпечення пожежної безпеки місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.
15	Ідентифікація факторів ризику, оцінка ризику, управління ризиками надзвичайних ситуацій

16	Реагування на надзвичайні ситуації місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
17	Порядок створення та використання регіональних і місцевих матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
18	Утворення регіональної, місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.
19	Компетентність керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту
20	Організація діяльності наглядових органів сфери цивільного захисту
21	Об'єктові плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (ПЛАС)

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ

Для слухачів категорії: «Завідувачі кабінетів навчальних (інформаційних технологій) навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту»

1	Впровадження інформаційних технологій в організацію навчального процесу в навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту
2	Підготовка до проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, використання інформаційних технологій
3	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання
4	Науково-методичне та інформаційне забезпечення навчального процесу з функціонального навчання у сфері цивільного захисту
5	Організація роботи мобільного навчального консультаційного пункту з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях
6	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту
7	Розвиток професійної майстерності педагогічного складу та впровадження інформаційних технологій, передового і міжнародного досвіду
8	Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі з підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту
9	Проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому, об'єктовому рівні
10	Планування та реалізація інженерно-технічних заходів цивільного захисту
11	Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями
12	Організація та реалізація заходів медичного, біологічного та психологічного захисту, санітарного та епідемічного забезпечення населення
13	Організація та реалізація заходів щодо забезпечення пожежної безпеки місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.
14	Ідентифікація факторів ризику, оцінка ризику, управління ризиками надзвичайних ситуацій
15	Реагування на надзвичайні ситуації місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
16	Порядок створення та використання регіональних і місцевих матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
17	Утворення регіональної, місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.
18	Компетентність керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту
19	Організація діяльності наглядових органів сфери цивільного захисту
20	Об'єктові плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (ПЛАС)

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ

Для слухачів категорії: «Завідувачі лабораторій (наочних засобів навчання) навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту»

1	Організація навчального процесу в навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту із застосуванням наочних засобів навчання
2	Організація роботи лабораторій наочних засобів навчання навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту
3	Організація та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з використанням наочних засобів навчання
4	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання
5	Науково-методичне забезпечення навчального процесу з функціонального навчання у сфері цивільного захисту
6	Організація роботи мобільного навчального консультаційного пункту з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях
7	Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту
8	Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі з підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту
9	Проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому, об'єктовому рівні
10	Планування та реалізація інженерно-технічних заходів цивільного захисту
11	Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями
12	Організація та реалізація заходів медичного, біологічного та психологічного захисту, санітарного та епідемічного забезпечення населення
13	Організація та реалізація заходів щодо забезпечення пожежної безпеки місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.
14	Ідентифікація факторів ризику, оцінка ризику, управління ризиками надзвичайних ситуацій
15	Реагування на надзвичайні ситуації місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
16	Порядок створення та використання регіональних і місцевих матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
17	Утворення регіональної, місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.
18	Компетентність керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту
19	Організація діяльності наглядових органів сфери цивільного захисту
20	Об'єктові плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (ПЛАС)